

Routeformulier college en raad

Onderwerp: Principebesluit afvalinzamelaar

NIET INVULLEN

Registratienummer: 02430000133825 / 02430000460773

Paraaf
secretaris:

Algemeen

Datum:	7 februari 2023
Opsteller:	R.H. Speijer
Telefoon:	0341 411 911
Domein	Stad & Omgeving
Domein directeur	Marleen Bijker

Tekst voorstel openbaar:	ja
Eventuele uitzonderingen:	Bijlage 7A t/m 7F. En, bijlage 8A t/m 8F.
Indien niet openbaar, redenen:	Bedrijfsgevoelige informatie en notulen niet-openbare gesprekken.
Is het voorstel inhoudelijk besproken met de portefeuillehouder:	ja
Met wie is overleg gepleegd en wat is het resultaat:	M. Veenhuizen, (Sr. beleidsadviseur Noord Veluwe). Akkoord. G. Sterrenborg. Nog geen akkoord gegeven.

College

Portefeuillehouder:	Wethouder E.H.R. Enklaar
Is het een besluit ingevolge de WKPb:	nee
Begrotingswijziging:	nee
Op lijst ingekomen stukken:	nee
Wijziging productraming:	nee
Vindt er communicatie over het besluit plaats? Zo ja, hoe?	

Raad

Gewenste datum in commissie:	
Naam commissie:	
Gewenste datum in raad:	

Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000133825
Datum:	7 februari 2023
Opsteller:	R.H. Speijer
Portefeuillehouder:	Wethouder E.H.R. Enklaar
Onderwerp:	Raadsbesluit afvalinzamelaar

Het college van B&W besluit:

1. De gemeenteraad voor te stellen om een principebesluit te nemen voor het publieke samenwerkingsverband Frylân Miljeu (handelsnaam Omrin) als afvalinzamelaar vanaf 1 januari 2026.

Inleiding

Het huishoudelijk afval van de gemeente Harderwijk wordt momenteel ingezameld door Aconov B.V. Dit contract verloopt op 31-12-2025 en kan niet worden verlengd. Na gesprekken met Aconov is duidelijk geworden dat zij zich niet nogmaals zullen inschrijven voor een aanbesteding. Tevens is het nagenoeg onmogelijk om een private marktpartij te vinden voor een nieuwe aanbesteding voor rest, GFT en OPK. Harderwijk is dus genoodzaakt om een andere afvalinzamelaar te contracteren.

In 2019 is er door onderzoeksbureau IPR Normag een onderzoek opgezet i.s.m. de regiogemeenten (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) waarbij twee scenario's werden verkend. Namelijk:

- Het oprichten van een gezamenlijke regionale inzamelorganisatie.
- Het aansluiten bij een overheidsgedomineerd samenwerkingsverband

De uitkomst hiervan was dat het opzetten en de uitvoerbaarheid van een gezamenlijke regionale inzameldienst niet als realistisch werd gezien omdat het politiek-bestuurlijk draagvlak klein werd geacht. Als gevolg van deze conclusie zijn de mogelijkheden voor het aansluiten bij een overheidsgedomineerd samenwerkingsverband verder onderzocht.

Voor de verdere uitwerking van de vraag om aan te sluiten bij een overheidsgedomineerd samenwerkingsverband, heeft IPR Normag samen met de bestuurders de belangrijkste criteria voor samenwerking opgesteld. Vervolgens is er een uitvraag gedaan bij verscheidende partijen. Waaronder Circulus-Berkel, HVC, Rova, ACV, Frylân Miljeu.

Twee partijen (Frylân Miljeu en ACV) toonde interesse en hebben een presentatie gehouden voor de bestuurders. ACV heeft aangegeven wat de vereisten zijn voor aandeelhouderschap en toetreding. Hier is door de toenmalige bestuurders niet op ingegaan. Op basis van de ontvangen reacties op de uitvraag en de gegeven presentaties hebben de portefeuillehouders gezamenlijk een voorkeurkeuze gemaakt voor de publieke samenwerking Frylân Miljeu.

Nadat de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek de voorkeur hadden uitgesproken voor Frylân Miljeu, is er in gezamenlijkheid een (juridisch, organisatorisch en financieel) samenwerkingsmodel uitgewerkt. Alle benodigde stukken voor de formele besluitvorming waren uitgewerkt en gereed om door de individuele gemeenten vastgesteld te worden. Vervolgens zijn er geen definitieve besluiten voor toetreding genomen.

Het niet maken van de definitieve besluiten heeft te maken met een discussie over de daadwerkelijke kosten, in vergelijking met het lopende contract en de mogelijkheid om dit contract nog te verlengen. Uiteindelijk werd voor dit laatste gekozen. Het proces om te komen tot een oplossing voor de inzameling na 2025 dient evenwel weer opgestart te worden.

Vanuit de gastheergemeente Oldebroek is dhr. Marc Veenhuizen bezig met het verder onderzoeken van de mogelijkheden m.b.t. een publieke samenwerking. Tijdens dit onderzoek zijn gesprekken gevoerd met alle huidige portefeuillehouders. Hierbij is duidelijk gemaakt wat de keuze én afvalopgave behelst. Daarbij is er gevraagd naar de mening aangaande het aansluiten van diens gemeente bij een publieke samenwerking. Drie van de vijf gemeenten hebben aangegeven de toetreding tot Frylân Miljeu verder te willen voorbereiden.

Uitgangspunten

Op grond van de Wet Milieubeheer is een gemeente verplicht het afval in te zamelen bij huishoudens.

Hierin zijn er drie mogelijke opties:

- Eigen afvalinzameldienst (inbesteding)
- Samen doen (publieke samenwerking)
- Private partij (aanbesteding)

Uit onderzoek is gebleken dat de optie private partij nagenoeg onmogelijk is. Verwacht mag worden dat er geen of misschien één inschrijver zal zijn. Bovendien blijkt de private markt niet flexibel is als er aanpassingen komen door bijvoorbeeld beleidswijzigingen. Dit betekent dat er een keuze gemaakt dient te worden voor één van de overige opties. A.d.h.v. de voorgaande onderzoeken én de beschreven alternatieven wordt de conclusie getrokken dat het opzetten van een gezamenlijke eigen of regionale afvalinzameldienst niet als realistisch wordt zien. Het kiezen voor een publieke samenwerking is een keuze die in principe geldt voor onbepaalde tijd. Door de ontvlechting en desintergratiekosten dient deze periode wel minimaal 10 jaar te zijn omdat de afschrijving van materiaal, materieel, etc. hoog zijn om binnen de genoemde periode te kiezen voor een andere afvalinzamelaar

Het staat Harderwijk volledig vrij om individueel een keuze te maken voor Frylân Miljeu. Daarbij dient vermeldt te worden dat het enkel mogelijk is om diensten van Fryslân Miljeu af te nemen wanneer Harderwijk aandeelhouder wordt. Er is geen verplichting om een gezamenlijke keuze te maken met andere SNV of EZH gemeenten. Harderwijk blijft hierin autonoom.

Het staat Harderwijk volledig vrij om een keuze te maken voor het type scheidingsmodel (bron of na) dat Harderwijk wilt hanteren vóór het aandeelhouderschap Frylân Miljeu. Daarmee behoudt Harderwijk diens autonomie op het te voeren afvalbeleid. Dit geldt ook voor de keuze van het type scheidingsmodel dat Harderwijk wilt hanteren ná aandeelhouderschap bij Frylân Miljeu. Harderwijk blijft ten alle tijden de regie behouden over het te voeren afvalbeleid.

Het besluit richt zich enkel op de afvalinzameling. Niet op de verwerking van het afval. Harderwijk is aandeelhouder van afvalverwerker Afvalsturing Friesland. Afvalsturing Friesland en Frylân Miljeu zijn aparte entiteiten, maar vallen beide onder de handelsnaam Omrin. Afvalsturing Friesland richt zich op afvalverwerking. Frylân Miljeu richt zich op de inzameling. Alle verschillende afval en grondstofstromen, ongeacht het type scheidingsmodel voor PMD kunnen verwerkt worden door Afvalsturing Friesland.

Het staat Harderwijk volledig vrij, in het geval er gekozen wordt om aandeelhouder te worden van Frylân Miljeu, om specifiek te kiezen welke diensten er ondergebracht worden naast afvalinzameling zoals beheer openbare ruimte en het sociaal domein. In het geval Harderwijk wel meerdere domeinen bij Frylân Miljeu wilt onderbrengen, kan er gekozen worden voor een 'ingroeimodel'.

Het is noodzakelijk dat er vóór het einde van het jaar 2023 een definitieve keuze is gemaakt voor de organisatie die zich ontfermt over de afvalinzameling. Hiermee blijft er twee jaar over om de aankoop van materiaal, materieel, personeel, systeemintegraties, samenwerkingsovereenkomsten, etc. op te zetten en af te ronden. Gezien de opgave is twee jaar een kort tijdsbestek.

Aanleiding

De wens om te kiezen voor de duurzaamste, goedkoopste en makkelijkste manier van inzamelen voor de gemeente Harderwijk.

Kader

Het juridisch kader wordt gevormd door:

- A. de Wet milieubeheer (artikel 10.21 Wm en verder).
- B. de Afvalstoffenverordening 2006.
- C. de Aanbestedingswet 2012.

Het bestuurlijk kader:

- A. afspraak coalitieakkoord.

Beoogd effect

Een gecontracteerde afvalinzamelingsorganisatie te hebben vanaf 1 januari 2026.

Argumenten

1. Fryslân Miljeu behoort tot de grotere overheidsgedomineerde afvalorganisaties in Nederland en biedt daarmee de benodigde professionaliteit. Fryslân Miljeu werkt in opdracht voor 38 gemeenten. Zij doen dit middels regionale Bv's welke onder Fryslân Miljeu vallen. In dit geval zou het om een Noord Veluwe Bv gaan. Door deze samenwerkingsverbanden is er zeer veel kennis gecentraliseerd die toegepast en gebruikt wordt bij andere aandeelhoudende gemeenten. Dit betekent dat 'het wiel niet opnieuw uitgevonden' dient te worden. Door de schaalgrootte en de decentrale ligging van de aandeelhoudende gemeenten heeft Fryslân Miljeu overcapaciteit qua voertuigen, materiaal en materieel. Dit betekent dat er grondige prestatieafspraken vastgelegd kunnen worden in een DVO (dienstverleningsovereenkomst) waarmee het gestelde afvalbeleid van Harderwijk uitgevoerd kan worden.
2. Naast afvalinzameling kan Fryslân Miljeu ook voorzien in bredere dienstverlening zoals beheer en exploitatie van milieustraten en de afzet van deelstromen van milieustraten. Naast afvalbeheer biedt Fryslân Miljeu ook mogelijkheden voor participatie, communicatie, advisering, contractbeheer, social return en beheer openbare ruimte. Het afnemen van deze diensten is een optie en geen vereiste voor aandeelhouderschap.
3. Na het aandeelhouderschap van Fryslân Miljeu zullen er logistieke steunpunten voor eigen materieel geopend worden in de regio. Daarbij is er de mogelijkheid om locaties in de regio te openen voor een milieustraat, circulair ambachtcentrum (CAC), milieudepot, etc. Dit kan er in resulteren dat er lokaal werkgelegenheid wordt gecreëerd voor inwoners van de regio.
4. Naast aandeelhouderschap en het onderbrengen van de afvalinzameling bij Fryslân Miljeu, zijn er geen verdere voorwaarden gesteld aan de breedte van het dienstpakket en samenwerking. In het geval Harderwijk er voor kiest om meerdere diensten (participatie, reiniging, beheer openbare ruimte, etc.) onder te brengen bij Omrin, kan er gekozen worden voor een ingroeimodel. Maar, dit is geen vereiste voor aandeelhouderschap.
5. Omrin is voorloper binnen de circulaire economie. Zo beschikt Omrin over een eigen textiel sorteercentrum dat samen geleidt wordt met ReShare/ leger des heils. Daarbij heeft Omrin een eigen Regionaal Sorteer Centrum dat afgedankte elektrische apparaten verwerkt en/of hergebruikt. Ook beschikt Omrin over één van de meest milieuvriendelijkste verbrandingsinstallaties dat een hoog rendement energie uit de verbranding van restafval behaalt. Aandeelhoudende gemeenten kunnen profiteren door deze centralisatie van kennis en ervaring.

Alternatief 1: Onderzoek doen naar een publieke samenwerking anders dan Fryslân Milieu.

Argument 1: De kwaliteit van dienstverlening van de afvalinzameling die andere publieke samenwerkingen zoals Circulus, Rova, ACV aanbieden, verschillen nauwelijks met de dienstverlening die Fryslân Milieu aanbiedt.

Argument 2: De standpunten die de andere publieke samenwerken stelde voor het aandeelhouderschap in 2019 zullen niet of nauwelijks veranderd zijn. Om deze reden zal de keuze voor een andere publieke samenwerking dan Fryslân Milieu niet veel verschillen met de voorkeurskeuze die gemaakt is voor Fryslân Milieu in 2019.

Argument 3: Na de uitvraag van IPR Normag (*zie Bijlage 4 Onderzoek overheidsgedomineerde inzameling Samenwerking Noord Veluwe*) aangaande de uitvraag voor overheidsgedomineerd inzamelen, hebben Fryslân Milieu en ACV een bestuurlijke presentatie en toelichting gegeven. ACV heeft vervolgens aangegeven wat de vereisten zijn voor aandeelhouderschap en toetreding. Hier is door de toenmalige bestuurders niet op ingegaan en de voorkeurskeuze is gemaakt voor Fryslân Milieu.

Argument 4: Door de decentrale opstelling van Fryslân Milieu zal er een lokale locatie geopend worden voor op-en-afzet van afvalbakken en een milieustraat in de regio Harderwijk. Het is volledig aan Harderwijk waar deze locatie komt. Dit zal lokaal werkgelegenheid creëren. Door de geografische ligging van partijen zoals Circulus en Rova (die geografisch aansluiten bij Harderwijk) zal deze lokale banencreatie minder zijn.

Argument 5: Het staat Harderwijk vrij om dit alternatief te onderzoeken.

Alternatief 2: Het oprichten van een Harderwijkse eigen afvalinzamelingsdienst

Argument 1: Aan het opzetten van een Harderwijkse eigen inzameldienst wordt getwijfeld aan de uitvoerbaarheid en de slagingskans. Dit komt mede omdat de arbeidsmarkt momenteel dermate oververhit is dat personeel zeer schaars is om de taken uit te voeren. Dit geldt zowel voor de operationele medewerkers, kenniswerkers én hoger management en directie. Daar komt ook bij dat door de huidige aanleverproblemen wereldwijd het zeer de vraag is of materiaal en materieel geleverd kan worden. Of zelfs geleverd kan worden binnen afzienbare tijd (<2 jaar).

Argument 2: het opzetten van een eigen afvaldienst zal zeer veel vragen van de interne organisatie in het kader van werkbelasting en de benodigde kennis. De kennis, kunde én de beschikbare uren voor de huidige medewerkers zijn momenteel niet aanwezig binnen de gemeente om de dienst op te zetten. Daarbij is het momenteel moeilijk om (geschoold) personeel te vinden. Dit geldt voor het onderhoud van het wagenpark, materiaal, materieel, planning, softwaresystemen (containermanagement, dynamisch inzamelen, GIS) etc.

Alternatief 3: Het oprichten van een gezamenlijke regionale inzamelorganisatie.

Argumenten 1: In het onderzoek van 2019, uitgevoerd door IPR Normag, met de titel '*Bestuurlijke sessie overheidsgedomineerde inzameling SNV-gemeenten*' is de visie aangegeven door de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten dat het opzetten van een gezamenlijke regionale afvalinzameldienst niet realistisch is en dat het politiek-bestuurlijk draagvlak klein wordt geacht. In het verleden hebben de meeste gemeenten, met uitzondering van Putten, juist de eigen afvalinzameling afgestoten.

Argument 2: Het samenwerkingsverband SNV is opgeheven. Dit betekent dat het opzetten van een regionale afvalinzameldienst met de SNV-gemeenten politiek gevoelig ligt. Daarbij hebben de gemeenten Nunspeet en Elburg voorbereidingsbesluiten genomen voor het aansluiten bij de publieke samenwerking Fryslân Milieu.

Alternatief 4: Het oprichten van een gezamenlijke EHZ +P inzamelorganisatie.

Argument 1: Het oprichten van een eigen afvalinzamelingsdienst in EHZ verband wordt als niet realistisch gezien. Zeewolde is medeaandeelhouder bij de publieke samenwerking HVC. Daarbij heeft de gemeente Zeewolde in 2021 een DVO (dienstverleningsovereenkomst) gesloten met HVC voor de duur van 10 jaar. De gemeente Ermelo zit momenteel in de fase van voorbereiden besluitvorming voor toetreding bij de publieke samenwerking Fryslân Miljeu.

Argument 2: Het opzetten van een eigen afvalinzameldienst in samenwerking met Putten wordt tevens niet als realistisch gezien. Putten zamelt afval in middels zakken. Inzameling middels zakken wordt gezien als een niet lange termijn optie. Dit heeft met name te maken met de arbeidsbelasting van inzamelaars waarbij er voldaan dient te worden aan de P90 norm. Het overnemen van de inzamelsystematiek van Putten middels zakken in Harderwijk wordt als lastig uitvoerbaar bestempeld omdat de stedenbouwklassering van Harderwijk anders is dan die van Putten. Inwoners van Putten hebben meer opslagcapaciteit voor diens afvalzakken omdat zij minder hoogbouw hebben. Harderwijk heeft inmiddels ruim geïnvesteerd in minicontainers, aan huis. In het geval Putten en Harderwijk samen een eigen afvalinzameling opzetten en gebruik maken van elkaars vrachtwagens zal de efficiëntie voor Harderwijk lager liggen dan nu het geval is. Dit komt omdat er gewerkt wordt met inefficiënte achterladers in plaats van de efficiëntere zijladers zoals nu in de meeste situaties het geval is. Door de inzameling met zakken kan Putten geen gebruik maken van zijladers. Bij een samenwerking met Putten zal de inzameldienst van Putten daarentegen wel minder kwetsbaar kunnen worden.

Communicatie

N.v.t.

Omgevingswet

N.v.t.

Uitvoering

Na het principebesluit wordt de gemeenteraad van harte uitgenodigd om alle inhoudelijke (juridisch, kostentechnisch, operationele, aandeelhouderschap, duurzaamheid, servicegerichtheid, etc.) vragen of onduidelijkheden die men heeft aan het licht te brengen en te stellen. In bijlage 7A t/m 7F en bijlage 8A t/m 8F staan alle documenten die zijn opgesteld voor de toetreding van de Veluwe gemeenten tot Veluwe B.V. Deze documenten zijn opgesteld door de gemeenten in samenwerking met Fryslân Miljeu na het onderzoek van IPR Normag in 2020. De Veluwe B.V. entiteit is het Vennootschap onder N.V. Fryslân Miljeu die de inzameling van de Noord Veluwe gemeenten voor haar rekening zou nemen. Deze stukken gingen uit van toetreding per 1 januari 2024. Parallel na het nemen van het principebesluit zullen alle benodigde documenten voor aandeelhouderschap geactualiseerd worden. Dit proces zal in samenwerking gedaan worden met de bestuurders, DT, concerncontrollers, het CJT, bestuurlijke adviseurs en alle andere afdelingen binnen Harderwijk die hier hun akkoord op dienen te geven. Deze documenten, wanneer geformaliseerd, zullen ter kennisname met de gemeenteraad gedeeld worden. Gezien de majeure beslissing die genomen wordt, is het essentieel dat alle vragen en onduidelijkheden uitvoerig besproken en toegelicht zijn alvorens men een definitief besluit neemt tot aandeelhouderschap.

Tijdspad en te nemen besluiten

Kwartaal 2 2023: Principeraadsbesluit voor aandeelhouderschap Fryslân Milieu.

Kwartaal 3 á 4 2023: Beantwoording en toelichting vragen gemeenteraad aangaande aandeelhouderschap Fryslân Milieu.

Kwartaal 3 á 4 2023: Actualiseren DVO, statuten, tarieven, prestatiemodel, etc. voor het aandeelhouderschap Fryslân Milieu.

Kwartaal 3 á 4 2023: Raadsbesluit toetreding publieke samenwerking Fryslân Milieu.

kwartaal 3 á 4 2023: Raadsbesluit aandeelhouderschap publieke samenwerking Fryslân Milieu.

Kwartaal 3 á 4 2023: Oprichten Noord Veluwe BV.

Kwartaal 1 á 2 2024: Raadsbesluit PMD scheidingsmodel (bron of na) Harderwijk na afronden PMD pilot.

Kwartaal 2, 3 á 4 2024: Uitwerking gekozen scheidingsmodel (bron of na).

2024 en 2025 Uitvoering geven aan Noord Veluwe B.V. i.c.m. benodigde operationele handelingen. Aanschaf materiaal en materieel. Aannemen personeel, etc.

2026: Start afvalinzameling

Bijlagen

Bijlage 1 Besluitenlijst

Bijlage 2: Bestuurlijke sessie overheidsgedomineerde inzameling SNV-gemeenten

Bijlage 3: Onderzoek overheidsgedomineerde inzameling Samenwerking Noord Veluwe

Bijlage 4: Onderzoek overheidsgedomineerde inzameling

Bijlage 5: Op weg naar een duurzame relatie.

Bijlage 6: Tijdspad en te nemen besluiten

Bijlage 7A: Model statuten oprichting regionale BV

Bijlage 7B: statuten NV Fryslân Milieu 25 juli 2017

Bijlage 7C: Model Dienstverleningsovereenkomst DVO

Bijlage 7D: Model Prestaties DVO

Bijlage 7E: Model Tarievenoverzicht DVO

Bijlage 7F OVK voorgenomen toetreding tot Fryslân Milieu versie 16aug2021

Bijlage 8A: Bestuurlijk besluit college toetreding tot Fryslân Milieu

Bijlage 8B: Toetreding gem Noord Veluwe Fryslân Milieu 13sept2021

Bijlage 8C: Verslag Ambtelijke sessie besluitvorming 20juli2020

Bijlage 8D: Verslag Overheidsgedomineerde inzameling AO 20jan2021

Bijlage 8E: Noord Veluwe info Controlling presentatie 14 september 2021

Bijlage 8F: Oplegnotitie inzameling Noord Veluwe versie 13sept2021